

Algemene Beschouwingen bij Jaarrekening 2022 en Perspectiefnota 2024-2027

De jaarrekening 2022 verdient het om iets meer dan twee woorden aan te wijden. Een jaarresultaat van €11,5 miljoen en als je iets verder kijkt zelfs meer dan €12 (miljoen). Het was desondanks een schrikbarend jaar 2022, nog een (hopelijk laatste) COVID-lockdown, gevolgd door het uitbreken van oorlog in Oekraïne en daarna nog eens forse prijsstijgingen. Daarop hebben wij weliswaar de grens om gebruik te kunnen maken van minimaregelingen opgetrokken naar 130% van het bijstandsinkomen, maar er zijn nog veel inwoners voor wie de forse prijsstijgingen daarmee niet voldoende of zelfs helemaal niet worden opgevangen. Gezinnen met twee werkende ouders die samen net iets meer verdienen dan die 130% van het bijstandsinkomen, of zelfs tot 150% van het bijstandsinkomen, die niet meer rondkomen.

Wij blijven aandacht vragen voor mensgericht maatwerk bij het bepalen of mensen een beroep kunnen doen op minimaregelingen: flexibiliteit bij het beoordelen van de situatie! Waar het rijk en de gemeenten eind 2022 een eenmalige uitkering hebben verstrekt aan hun ambtenaren is dat niet gebeurd bij werknemers die vallen onder CAO Sociale Werkplaatsen. Voor deze werknemers dienen wij hierbij dan ook een **Motie** in met de titel “**Passend loon**” om aan hen een eenmalige uitkering te verstrekken met terugwerkende kracht over 2022.

Ook door de gemeenteraadsverkiezingen en de coalitievorming hebben zaken vertraging opgelopen, waaronder belangrijke zaken die nu nog in 2023 moet worden opgepakt en waarvoor dan ook de middelen worden doorgeschoven.

Middelen voor werkloosheidsbestrijding en aanpak van laaggeletterdheid, maar ook voor het klimaatakkoord: belangrijke onderwerpen voor veel inwoners, zo niet voor de hele stad! DOORPAKKEN is het enige dat wij daarop willen zeggen!

Een laatste punt dat ik wil bespreken betreft de vorming van een voorziening (of reserve?) voor Degeneratiekosten en om daarin dan het forse bedrag van €527.000 te storten. Dat is genoeg budget om zes mensen in de buitendienst een heel jaar te laten werken aan het open- en dichtmaken van gaten in de bestrating en dat lijkt ons écht overdreven, temeer daar de meeste werkzaamheden worden meegenomen in geplande reguliere projecten. Wij dienen daarom een **Amendement** in om deze storting te beperken tot €227.000 en de overige €300.000 toe te voegen aan de Algemene Reserve, waarop ik later een beroep doe. Het amendement stelt bovendien dat deze middelen worden ingezet voor “**snelle aanpak**” van **incidentele herstelwerkzaamheden** (bv door de buitendienst, zonder adm. rompslomp).

Tot zover de bijdrage in eerste termijn van de PvdA inzake de Jaarrekening 2022.

De **Perspectiefnota 2024-2027** is een aanzienlijk dunner document, maar vraagt een bredere algemene beschouwing dan de dikkere Jaarrekening 2022: hij gaat immers over de toekomst!

Belangrijk onderdeel van deze beschouwingen is bovendien dat de meicirculaire een forse invloed heeft op de financiële vooruitzichten, van €1 mln. in '24 en '25 tot €2 mln. in '26 e.v.

In de inleiding geeft u al aan dat de oplopende schuldenpositie en de gestegen rente druk zetten op de investeringen en dat het niet mogelijk is om voor alle beoogde investeringen voldoende financiële middelen te genereren. Daarom gaan we een spaarsysteem inzetten! Laat ik beginnen met op te merken dat de schuldenpositie nog nooit zo laag geweest is als bij de Jaarrekening 2022 gepresenteerd: een schuld per inwoner van ca €2.500,- is zéér weinig! Daarvoor hebben we immers een prima voorzieningenniveau voor onze inwoners en voor de regio, zeker als we daarin het Caribabad en straks ook weer de Nieuwe Doelen meenemen. En om dat mee te kunnen nemen zullen we inderdaad fors moeten investeren en ja, dat heeft invloed op de schuldenpositie, net als alle andere gewenste investeringen. Investeringen die een belangrijke maatschappelijke meerwaarde met zich meebrengen en die van belang zijn voor de hele Gorcumse gemeenschap, zoals Mobiliteitsplan, Regionale EnergieStrategie, Woningbouw, plannen rond Duurzaamheid en Klimaatadaptatie, het IHP over Onderwijshuisvesting. Belangrijke plannen waarbij de kost voor de baat uitgaat! Investeringen waarvan wij in deze PPN niet of nauwelijks een goed overzicht krijgen. Onze zorgen liggen daarom ook veel minder bij die schuldenpositie, ook al vinden wij nog altijd dat de exercitie die wij drie (of vier?) jaar geleden met elkaar hebben gedaan om die schuldenpositie in beeld en beheersbaar te krijgen een goede was: dat verdient navolging! Daarom stellen wij voor om dat op weg naar de Begroting voor 2024 opnieuw te doen en **we vragen daarom aan het college om ons een drietal scenario's als keuze-opties voor te leggen. Behoudend (laag investeringsniveau), ambitieus (hoge ambities) en iets daar tussen (realo?).** Belangrijk om die keuzes te kunnen maken is dat er een uitgebreid overzicht ligt van alle investeringen, met globale of reeds geraamde bedragen en een uitvoeringsplanning. Die planning is immers van groot belang om de benodigde investeringsruimte af te kunnen wegen tegen de financiële mogelijkheden, te verwachten rente en het investeringsplafond. Die afweging wordt des te belangrijker nu er de meicirculaire een forse tegenvaller bevat, nl een fors tekort op de (extra) middelen voor Jeugdzorg t.o.v. de ontwikkeling van de kosten! Dat is voor de PvdA een belangrijke reden om niet in te stemmen met het afkomen van de Reserve Sociaal Domein in afwachting van de uitwerking van de Hervormingsagenda Jeugd. "Zoals het heurt" dienen wij daarvoor een **Amendement** in met de titel **"Borg de Jeugdzorg"**. Nu we het toch over de Jeugdzorg hebben willen wij het college en de collega-raadsleden wijzen op een succesvol initiatief: ExPex, dit is een stichting waarin getrainde jongeren die zelf ervaring hebben in de jeugdhulp zich inzetten voor het verbeteren van de jeugdhulp. Wij dienen daarom een **Motie** in om de inzet van **"Ervaringsdeskundigheid in de jeugdzorg"** in Gorinchem cq de regio Zuid-Holland Zuid te onderzoeken en hierover te rapporteren. *Overigens zijn de eerste ervaringsdeskundige jongeren uit Gorinchem getraind in 2014.*

Het sociaal domein gaat niet alleen over Jeugdzorg, maar integraal over de hele Gorcumse bevolking en onze stad kent tamelijk veel inwoners met niet westerse migratie-achtergrond.

Vanwege de groeiende zorgvraag wordt in het bestuursakkoord uitgegaan van het zoveel mogelijk bieden van zorg op maat en de diversiteit van de Gorcumse bevolking vraagt om daarbij passende cultuur-sensitieve zorg.

Bij cultuur-sensitieve zorg is men zich bewust van wat de ander belangrijk vindt en nodig heeft, met name waar het gaat om culturele, sociale, religieuze en leefstijlverschillen.

Daarbij zou het passen om de zorg in overleg met betrokkenen en hun omgeving meer af te stemmen op de specifieke wensen en mogelijkheden die de culturele achtergrond biedt. Dat is niet per sé duurder en kan juist een extra voordeel betekenen: ook dat is zorg op maat!

Dit onderstrepen wij met een **Motie "Cultuur-sensitieve zorg"** om het belang van cultuur-sensitieve zorg te onderkennen en op te nemen in het huidige dan wel nieuwe zorgbeleid. Een laatste puntje op het gebied van het Integraal Sociaal Domein dat ik wil benoemen betreft de nazorg bij personen en gezinnen met financiële problemen.

Ondanks alle maatregelen die afgelopen jaren zijn genomen om financiële problemen te voorkomen of als ze er al waren om deze op te lossen blijft het voor veel inwoners lastig om de eindjes aan elkaar te knopen: de maand duurt vaak langer dan de portemonnee gevuld is. Dat geldt in het bijzonder ook voor de doelgroep mensen die uit een hulpverleningstraject komen: zij dreigen daarna snel opnieuw in de schuldenproblematiek te komen.

Andere gemeenten ontwikkelen of hebben reeds beleid ontwikkeld om nazorg te verlenen aan gezinnen die financiële problematiek hebben meegemaakt om herhaling te voorkomen. Welke stappen onderneemt het college om Gorcumse gezinnen in die zin te ondersteunen?

Voorzitter, Ik richtte me namens de PvdA inhoudelijk primair op het Sociaal Domein, want dat gaat iedereen aan van jong tot oud en het raakt vooral aan ieders gezondheid en welzijn.

Daarnaast is er een ander punt dat wij node missen in deze PPN en dat zijn maatregelen om te zorgen dat er op zo kort mogelijke termijn meer wooneenheden beschikbaar komen.

Wij hebben er bij de begrotingsbehandeling in november 2022 voor gepleit om creatief om te gaan met kantoor- en bedrijfspanden door deze om te bouwen naar wooneenheden.

Uw wethouder drong erop aan een broedende kip -zij bedoelde niet zichzelf - niet te storen omdat er in het kader van Vleugels van de Stad gesprekken plaatsvonden met eigenaren van kantoren langs de Stationsweg, waarop wij de motie vervolgens hebben aangehouden.

Nu er steeds meer kantoorruimte beschikbaar komt en wij geen initiatief op dit gebied zien in uw collegeprogramma dienen wij de **Motie "Onderzoek ombouw kantoorpanden"** in.

De PvdA is op zich enthousiast over de ambities in het Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs. Investeren in goed onderwijs verdient zichzelf op termijn terug in maatschappelijke waarden.

Er ligt dan ook een enorme uitdaging om die investeringen mogelijk te maken, maar dat is een uitdaging waarvoor niet alleen de gemeente verantwoordelijk kan worden gehouden.

De rijksvergoeding voor onderwijshuisvesting is veel te laag om die ambities waar te maken. Het college heeft onlangs actie ondernomen om dat bij het rijk aan te kaarten en wij zijn erg benieuwd of dat al tot extra middelen gaat leiden, of dat daar en minste over wordt gedacht.

Tenslotte voorzitter hebben wij nog even onze aandacht gericht op de spaarsystemen. Het doet ons / mij denken aan de jaren '50 en '60 uit de vorige eeuw waar in veel gezinnen meerdere spaarpotten of een Brabantia spaarblik met meerdere gleuven aanwezig waren. Daarin werd gespaard voor verschillende doelen; doelen die vaak niet of slechts met veel pijn en moeite, na lang sparen werden bereikt omdat de prijzen -ook in die tijd- bleven stijgen.

Misschien lijkt deze moderne vorm van gemeentelijk sparen via reserves en voorzieningen voor het college een oplossing voor onze investeringsproblemen, wij zien dat toch anders. Ik herhaal daarom mijn eerdere oproep om op weg naar de Begroting voor 2024 een compleet overzicht te presenteren van alle investeringen, met globale of reeds geraamde bedragen en een uitvoeringsplanning, om daarmee naast de investeringslasten ook de schuldenpositie in beeld en beheersbaar te krijgen. Wij verwachten hierop een toezegging!

Voorzitter, tot zover onze eerste termijn.